

Nette Bygren
Miljöinspektör
Telefon 08-508 28 866, 076-122 88 66
nette.bygren@miljo.stockholm.se

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

FORTUMS ÖVERKLAGANDE AV MILJÖDOMSTOLENS DELDOM ANGÅENDE HÖGDALENVERKET OCH BEMÖTANDE AV NÄMNDENS YTTRANDE

Remiss från Miljööverdomstolen, Mål nr M 3067-09

Förslag till beslut

- 1 Yrka att Miljööverdomstolen omformulerar utredningsvillkor U1 i miljödomstolens deldom så att den får följande innehåll:
 - a Bolaget skall inom ett år från lagakraftvunnen dom redovisa hur installation av nödvändig reningsutrustning för panna 1-3 och 6 skall ske och huruvida det är möjligt att återföra kondensvatten även från panna 4
 - b Bolaget ska installera nödvändig utrustning för att återföra processavloppsvatten från panna P4-3 och P6 till processen.
 - c Efter vidtagna åtgärder ska bolaget utvärdera hur stor del av processavloppsvattnet som kan återföras. När anläggningen trimmats in ska bolaget utreda föroreningsinnehåll och -mängder i de delflöden som inte kan återvinnas till processen. Bolaget ska också föreslå lämplig utsläppspunkt för det vatten som ska avledas till recipient.
 - d Bolaget ska även genomföra ytterligare undersökningar av det dagvatten som uppkommer inom anläggningen och vid behov vidta utsläpps begränsande åtgärder.

Åtgärderna skall vara genomförda och en redovisning av utredningarna inklusive förslag till slutliga villkor enligt punkterna b – d ska ges in till miljödomstolen senast tre år från lagakraftvunnen dom
- 2 Översända nämndens remissvar till Miljööverdomstolen i två exemplar senast den 1 februari 2010.
- 3 Justera beslutet omedelbart.

Gunnar Söderholm

Gustaf Landahl

Bakgrund

Den 26 mars 2009 meddelande miljödomstolen en deldom angående utsläpp av vatten vid Högdalenverket (bilaga 1).

Enligt deldomen ska Fortum Värme samägt med Stockholms stad (Fortum) ”komplettera behandlingen av processavloppsvatten så att ytterligare slutning av delflöden blir möjlig”.

Detta innebär att bolaget ska installera nödvändig utrustning för att kunna återföra processavloppsvatten till processen. När anläggningen trimmats in ska bolaget utreda föroreningsinnehåll och mängder av det vatten som inte kan återföras till processen.

Utöver det ska bolaget enligt domen ”också redovisa en överslagsberäkning beträffande vilken ytterligare utsläppsreduktion som skulle erhållas om också kondensatet från panna P4 skulle behandlas med omvänd osmos samt kostnaden för investering och drift av en sådan anläggning.”

Utredningen ska lämnas in till miljödomstolen senast tre år från lagkraftvunnen dom.

Fortum har överklagat domen till Miljööverdomstolen (bilaga 2). Bolaget har yrkat att det villkor som innehåller krav på att installera utrustning som gör det möjligt att återföra avloppsvatten, ersätts med ett villkor där bolaget under ett år ska utreda möjligheten att förutom vatten från Panna P1-P3 och P6 också återföra vatten från Panna P4. Först därefter ska miljödomstolen ta ställning till om frågan om återföring av avloppsvatten.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har yttrat sig över överklagandet vid nämndsammanträdet den 15 oktober 2009. Nämnden biföll förvaltningens tjänsteutlåtande (bilaga 3) och yrkade i sitt remissvar att miljödomstolens dom skulle fastställas.

Fortum skriver i sitt bemötande av nämndens yttrande att det är rimligt att installera utrustning för rening och återföring av kondensat från panna P1-P3 och P6. Det som komplicerar frågan är miljödomstolens krav på utredning kring kondensatet från panna P4. (bilaga 4)

Bolaget anser att denna utredning bör göras innan installationen av utrustningen påbörjas och föreslår en utredningstid på ett år för att undvika att utrustningen feldimensioneras från början.

Miljööverdomstolen överväger att avgöra målet utan huvudförhandling. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått möjlighet att yttra sig över om målet kan avgöras på handlingarna. Nämnden får också möjlighet att yttra sig över bolagets bemötande senast den 10 december 2009. Nämnden har begärt och fått förlängd svarstid till den 3 februari 2010.

Förvaltningens synpunkter

Fortum Värmes yrkande i yttrandet över nämndens yttrande är inte helt enkelt att förstå. Efter samtal med ombudet för Fortum Värme, advokaten Per Molander, har förvaltningen förstått Fortum Värmes ståndpunkt så, att bolaget önskar ett års utredningstid innan installationen av reningsanläggningen påbörjas. Syftet är att undersöka vilken metod som

mest kostnadseffektiv. En reningsanläggning för panna P1-3 och 6 och p 4 gemensamt, eller en panna för vardera P1-3 och P6 å ena sidan och P4 å andra sidan. Enligt Fortum Värme är inte syftet att förhålla installationen av reningsanläggningen panna P1-3 och P6 utan att vinna klarhet i om rening från panna 4 kan samordnas med denna reningsanläggning.

Bolaget anser sig att det är ekonomiskt rimligt att installera en reningsanläggning (eller eventuellt två) för att kunna återanvända processavloppsvattnet från verket. Däremot anser man sig inte ännu ha tillräcklig driftserfarenhet efter att de centrala och södra fjärrvärmenäten kopplats samman, för att kunna avgöra hur reningsanläggningen ska dimensioneras. Därför vill man under ett år utvärdera hur Högdalenverkets drift har påverkats, och som en följd av det behovet av vatten i processen. Bolaget skriver att ”tanken från bolagets sida är att den redovisning som bolaget ska ge in efter ett år kommer att leda till ett beslut om installation av reningsutrustning som under en fortsatt provotid få installeras och utvärderas innan slutliga villkor föreskrivs”.

Förvaltningen anser att det är rimligt att Fortum Värme ges möjlighet att utreda hur en investering i reningsanläggning kan ske på mest kostnadseffektiva sätt. Samtidigt är det inte rimligt att en sådan utredning skall öppna för en fördröjning av reningsanläggningen för panna P1-3 och P6 – som ju alla är överens om skall ske. Förvaltningen anser därför att Miljööverdomstolen bör kunna tillmötesgå Forum Värmes krav om man samtidigt formulera villkoren avseende panna P1-3 och P6 så, att det av Miljödomstolen fastställda villkoret avseende dessa pannor inte fördröjs ytterligare

Enligt Per Molander är Fortum Värmes avsikt att Miljödomstolen skall pröva frågan på nytt efter utredningstiden om ett år och provotiden därvid skulle kunna fastställas till en kortare period än två år (eller att provotiden upphör tidigare än tre år från det att Miljööverdomstolens vunnit laga kraft), men att det blir en fråga för Miljödomstolen att då ta ställning till, samtidigt som domstolen då även formulerar eventuella villkor avseende panna P4.

Förvaltningen menar dock att det är rimligt att Miljööverdomstolen nu fastställer ett villkor för panna P1-3 och P6. Om några månader har de centrala och södra fjärrvärmenäten varit sammankopplade i två sammanhängande eldningssäsonger. Samtidigt har den extra tid som bolaget efterfrågade i sitt överklagande förflutit. Förvaltningen finner därför ingen anledning att i detta avseende föreslå en längre utredningstid än vad som skulle följa av villkoret i miljödomstolens dom, det vill säga tre år efter lagakraftvunnen dom.

Eftersom åtgärderna för att återföra avloppsvatten ger möjlighet till att minska belastningen av föroreningar i Mälaren, och samtidigt är ekonomiskt rimliga att genomföra, ser förvaltningen ingen anledning att skjuta upp frågan.

För att försöka göra detta tydligt och tillgodose Fortum Värmes önskemål avseende panna P4 utan att fördröja åtgärderna i övrigt föreslår förvaltningen att miljödomstolens utredningsvillkor U1 omformuleras och får följande i lydelse

- a Bolaget skall inom ett år från lagakraftvunnen dom redovisa hur installation av nödvändig reningsutrustning för panna 1-3 och 6 skall ske och huruvida det är möjligt att återföra kondensvatten även från panna 4

- b Bolaget ska installera nödvändig utrustning för att återföra processavloppsvatten från panna P4-3 och P6 till processen.
- c Efter vidtagna åtgärder ska bolaget utvärdera hur stor del av processavloppsvattnet som kan återföras. När anläggningen trimmats in ska bolaget utreda föroreningsinnehåll och -mängder i de delflöden som inte kan återvinnas till processen. Bolaget ska också föreslå lämplig utsläppspunkt för det vatten som ska avledas till recipient.
- d Bolaget ska även genomföra ytterligare undersökningar av det dagvatten som uppkommer inom anläggningen och vid behov vidta utsläpps begränsande åtgärder.

Åtgärderna skall vara genomförda och en redovisning av utredningarna inklusive förslag till slutliga villkor enligt punkterna b – d ska ges in till miljödomstolen senast tre år från lagkraftvunnen dom

Förvaltningen bedömer att målet kan avgöras utan huvudförhandling.

Slut

Bilagor

- Bilaga 1 Miljödomstolens deldom 2009-03-26
- Bilaga 2 Fortums överklagande
- Bilaga 3 Tjänsteutlåtande från nämndsammanträde den 15 oktober 2009
- Bilaga 4 Fortums bemötande av remissvar